2026-2027 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI

10. SINIF TARİH DERSİ GÜNLÜK DERS PLANI

TAR.10.3.2 - Osmanlı Devleti’nin Yönetim ve Ordu Yapısındaki Değişim

Eğitim Öğretim Yılı	2026-2027
Ders	Tarih
Sınıf	10. Sınıf
Ünite / Tema	3. Ünite: Cihan Devleti Osmanlı (1453-1683)
Konu	1453-1683 Yılları Arasında Osmanlı Devleti’nin Yönetim ve Ordu Yapısında Meydana Gelen Değişim ve Süreklilik
Öğrenme Çıktısı	TAR.10.3.2. 1453-1683 yılları arasında Osmanlı Devleti’nin yönetim ve ordu yapısında meydana gelen değişim ve sürekliliğe ilişkin kaynakları yorumlayabilme
Süre / Takvim	4 × 40 dakika - 12-23 Nisan 2027 (27. ve 28. haftalar)
Ana Kaynak	MEB 10. Sınıf Tarih Ders Kitabı, 3.2 bölümü, s. 235-256
Yardımcı Kaynaklar	Tarih Dersi Öğretim Programı (TYMM); 3.2 ders kitabı cevap kaynağı; Topkapı Sarayı sanal müzesi ve karekod içerikleri erişilebildiği ölçüde
Doğrudan Program Bileşeni	TAR.10.3.2 öğrenme-öğretme uygulamasında açıkça SDB2.1 İletişim kodlanmıştır. Ünite düzeyi beceri ve programlar arası bileşenler ayrıca dikkate alınır.
Ünite Düzeyi Beceriler	SBAB2 Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma; SBAB5 Sosyal Katılım; SBAB3 Tarihsel Empati; KB2.20 Sentezleme; OB1, OB2, OB5, OB9; SDB1.2, SDB2.1, SDB2.2, SDB2.3, SDB3.2, SDB3.3; D1, D14, D15
Yöntem / Teknik	Görsel ve kaynak inceleme, kavram haritası, Anlat Bakalım, soru-cevap, değişim-süreklilik tablosu, zihin haritası, veri/tablo yorumlama, Venn şeması, kanıta dayalı tarihsel anlatı ve kısa sunum
Öğrenme Kanıtları / Değerlendirme	27. hafta kaynak inceleme formu; 28. hafta değişim-süreklilik karşılaştırma tablosu/Venn şeması; 250-300 kelimelik kanıta dayalı tarihsel anlatı ve sunum; analitik dereceli puanlama anahtarı
Materyaller	MEB ders kitabı, AKILLI TAHTA, kavram kartları, değişim-süreklilik tablosu, kaynak inceleme formu, zihin haritası şablonu, Venn şeması, tarihsel anlatı planlama kâğıdı

1. ÖĞRENME ÇIKTISI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- a) 1453-1683 yılları arasında Osmanlı Devleti’nin yönetim ve ordu yapısında meydana gelen değişim ve sürekliliği kaynaklar üzerinden inceler.
- b) 1453-1683 yılları arasında Osmanlı Devleti’nin yönetim ve ordu yapısında meydana gelen değişimle ilgili farklı kaynaklardaki bilgileri tablo yaparak gösterir.
- c) 1453-1683 yılları arasında Osmanlı Devleti’nin yönetim ve ordu yapısında meydana gelen değişimleri birden çok kaynaktaki kanıtlara dayanarak ifade eder.

2. ÖN DEĞERLENDİRME VE KÖPRÜ KURMA

- s. 235’teki Dîvân-ı Hümâyun/elçi kabulü ve Mohaç Muharebesi minyatürleri üzerinden “XVI. yüzyıl Osmanlı yönetimi ve ordusu nasıl örgütlenmiş görünmektedir?” sorusu yöneltilir.
- Ünite ön değerlendirme sorusu “XV-XVII. yüzyıllarda devletlerin güçlenmesinde ve gerilemesinde askerî mücadeleler ile ordu yapısındaki değişmeler neden önemlidir?” ile öğrencilerin değişim-süreklilik düşüncesi yoklanır.
- s. 236 kavram haritası önceki öğrenmelerle ilişkilendirilir: sultan, Dîvân-ı Hümâyun, seyfiye, kalemiye, ilmiye, nişancı, defterdar, kazasker, şeyhülislam, beylerbeyliği, kapıkulu ve eyalet askerleri.
- Programdaki köprü kurma önerisine uygun olarak Topkapı Sarayı’nın yönetim, eğitim, tören ve askerî örgütlenmeyle ilişkisi s. 243-245’teki sanal müze/bilgi görseliyle ele alınır.

3. 4 DERS SAATİNİN GENEL DAĞILIMI

Ders	Kitap Sayfaları	Ana Çalışma
1. Ders	s. 235-239	Düşünelim; kavram haritası; Anlat Bakalım; 1299-1453 yönetim yapısının oluşumu ve önceki dönemle bağ kurma
2. Ders	s. 240-247	Kanunnameler ve merkezîleşme; veraset, cülus-biat, kul sistemi; Topkapı Sarayı; Dîvân-ı Hümâyun ve yönetici sınıflar
3. Ders	s. 248-254	Ekber-erşed ve yeni hükümdar modeli; bürokratikleşme; taşra/iltizam; ordu ve askerî inkılap; zihin haritası, kaynak ve veri yorumlama
4. Ders	s. 255-256	1299-1453 / 1453-1683 karşılaştırması; Venn/tablo; 250-300 kelimelik kanıta dayalı tarihsel anlatı ve sunum

4. AYRINTILI ÖĞRETMEN UYGULAMA REHBERİ

1. Ders - MEB Ders Kitabı s. 235-239

Ders Aşaması	Süre	Öğretmenin Yapacakları	Öğrencinin Yapacakları	Kaynak / Ölçme
Düşünelim	5 dk	s. 235'teki elçi kabulü/Dîvân-ı Hümâyun ve Mohaç minyatürlerini inceletir. Yönetimde merkezî otorite; orduda düzen, hiyerarşi ve farklı birlikler üzerine gözleme dayalı çıkarım ister.	Görsellerden kanıt göstererek yönetim ve ordu yapısı hakkında iki çıkarım yapar; askerî değişimin devletlerin gücüne etkisini gerekçelendirir.	MEB s. 235; ön değerlendirme
Kavram haritası	7 dk	s. 236 kavram haritasında merkez-taşra-ordu bağlantılarını okutur. Sultan-saray-divan; seyfiye-kalemiye-ilmiye; eyalet-sancak; kapıkulu-eyalet askerleri ilişkilerini netleştirir.	16 kavramdan anlamını bilmediği kavramları işaretler; en az dört kurum-görev ilişkisini söyler.	MEB s. 236; kavram öğretimi
Anlat Bakalım	16 dk	s. 237 yönergesine uygun dört grup oluşturur. Önceden hazırlanmış 16 kart kullanılır; her kart için en çok 1 dakika verilir. Puan ve yasak kelime takibini öğrenci hakeme bırakır.	Sırayla kavramları yasak kelimeleri kullanmadan anlatır, tahmin eder ve puanlamaya katılır.	MEB s. 237; SDB2.1
1299-1453 yönetim yapısı	8 dk	s. 238-239 Bilgi Görseli 3.2'yi hızlı zaman çizgisi mantığıyla işler: hanedan, yetki ayrışması, merkezîleşme, divan, sancak/beylerbeyliği, şehzade eğitimi ve kul sistemi.	Önceki dönemden 1453 sonrasına taşınacak üç süreklilik unsurunu ve gelişmeye açık iki yapıyı not eder.	MEB s. 238-239; değişim-süreklilik
Açık uçlu kapanış	4 dk	s. 239 "Kuruluş Dönemi'nde yönetici olsaydınız..." sorusunu tek bir değişiklik + tarihsel gerekçe formatında yazdırır. Tek doğru cevap olmadığını vurgular.	Tarihsel bağlama uygun bir değişiklik önerir ve gerekçesini yazar.	MEB s. 239; çıkış bileti

2. Ders - MEB Ders Kitabı s. 240-247

Ders Aşaması	Süre	Öğretmenin Yapacakları	Öğrencinin Yapacakları	Kaynak / Ölçme
Kanun ve ihtiyaç	7 dk	s. 240 Kaynak A-B üzerinden örfî kanun, Fatih Kanunnamesi ve yazılı yönetim düzenini inceler. s. 240/1 ve s. 241/2 sorularını beş cümle ve ihtiyaç başlıklarıyla cevaplatır.	Kanunların görev-yetki-protokol, vergi/iktisat ve toplumsal düzeni standartlaştırmadaki rolünü açıklar; değişen ihtiyaçları belirler.	MEB s. 240-241; kaynak inceleme
Merkezîleşme	6 dk	s. 241 Kaynak C'yi "uygulama - hedef - süreklilik" sütunlarında inceler: kullara dayalı bürokrasi/yeniçeri, Türkmen aristokrasisinin sınırlandırılması, kanunnameler, mali ve nüfus politikaları.	Fatih dönemiyle sınırlı kalmayan en az iki merkezîleşme uygulamasını kanıtla açıklar.	MEB s. 241; kaynak inceleme formu
Veraset, cülus, biat	6 dk	s. 242 Kaynak Ç üzerinden tahta geçiş, yeniçeri desteği, cülus ve biatın anlamındaki değişimi işler.	Biatın meşruiyet ve hanedan sürekliliği bakımından önem kazanmasını kaynaktan örnekle açıklar.	MEB s. 242
Kul sistemi	5 dk	s. 243 Kaynak D ve soruyu kullanarak kul kökenli yöneticilerin yerel/hanedan bağlarından görece bağımsız, padişaha bağlı kadro oluşturma işlevini tartıştırır.	Kul sisteminin merkezî otorite ve görevlendirme-denetim ilişkisine katkısını açıklar.	MEB s. 243
Topkapı Sarayı	7 dk	s. 243 sanal gezi önerisi ve s. 244-245 Bilgi Görseli 3.3 üzerinden Bâbüsselâm, Kubbealtı, Adalet Kulesi, Bâbüssaâde, Arz Odası, Enderun, Birun ve Harem işlevlerini yönetim mantığıyla ilişkilendirir.	Sarayın yalnız ikametgâh değil yönetim, eğitim, tören ve hassa teşkilatı merkezi olduğunu örneklerle açıklar.	MEB s. 243-245; sanal müze mümkünse
Divan ve sınıflar	9 dk	s. 246 Bilgi Görseli 3.4 ve s. 247 üzerinden Dîvân-ı Hümâyunun işleyişi ile seyfiye-kalemiye-ilmiye sınıflarının görevlerini karşılaştırır; Fatih'ten XVII. yüzyıla toplantı yer/başkanlık değişimini vurgular.	Veziriazam, nişancı, defterdar, kazasker ve şeyhülislamı görevleriyle eşleştirir; divandaki bir değişim ve bir süreklilik örneği yazar.	MEB s. 246-247; kaynak/şema

3. Ders - MEB Ders Kitabı s. 248-254

Ders Aşaması	Süre	Öğretmenin Yapacakları	Öğrencinin Yapacakları	Kaynak / Ölçme
Hanedan/veraset değişimi	7 dk	s. 248-249 Kaynak E-F üzerinden sancağa çıkmanın sona ermesi, ekber ve erşed, kafes, harem/valide sultan etkisi ve yeni hükümdar modelini inceler. Güçlü-zayıf yönler sorusunu iki sütunda toplar.	Bir değişimi nedenleriyle açıklar; ekber-erşedin istikrar/süreklilik ve tecrübe/vesayet gibi güçlü-zayıf yönlerini gerekçelendirir.	MEB s. 248-249
Yeni hükümdar modeli	5 dk	s. 249 Kaynak G ile uzun seferler, uzak sınırlar ve başkentte yönetim ihtiyacını ele alır. “Yalnız Osmanlı’ya özgü mü?” sorusunda kaynağın desteklediği ölçüde karşılaştırma yaptırır.	Hükümdarın ordunun başında bulunmasının zorlaşmasını sefer süresi ve idare gereğiyle açıklar; genelleme yaparken kanıt sınırını gözetir.	MEB s. 249; kaynak sınırlılığı
Bürokrasi-taşra	6 dk	s. 249-250’de kalemiyenin uzmanlaşması, reisülküttaplık, taşra teşkilatı, tahrir, salyaneli/salyanesiz/imtiyazlı eyaletler ve dirlikten iltizama yönelişi işler.	Bir yönetim değişimi ile bir süreklilik örneğini tabloya geçirir; merkez-taşra bağını açıklar.	MEB s. 249-250
Zihin haritası	5 dk	s. 251’de istenen merkez-taşra-ordu zihin haritasını üç bağlantı zorunlu olacak biçimde yaptırır: yönetim organizasyonu, asker yetiştirme, dirlik dağıtımı.	Eyalet/sancak - tımar/sipahi/cebelü - divan/merkez ilişkilerini oklarla gösterir.	MEB s. 251; ürün
Askerî inkılap	7 dk	s. 251-253 Kaynak Ğ-H-I üzerinden yeniçeri sayısının artışı, ateşli silahlar, topçuluk, daimî/maaşlı piyade, lojistik ve teknoloji uyumunu inceler.	Yeniçeri artışının taktik, silah sistemi ve merkezî profesyonel ordu ihtiyacıyla ilişkisini açıklar.	MEB s. 251-253; kaynak karşılaştırma
Çıkarım + kanıt	6 dk	s. 254/1-2 sorularında öğrencilerden ordu yapısı hakkında üç çıkarım ve her biri için kaynak kanıtı ister.	Üç çıkarım yazar ve metinlerden uygun kanıt seçer; çıkarım-kanıt uyumunu kontrol eder.	MEB s. 254; TAR.10.3.2.a-c
Veri tabloları / hazırlık	4 dk	s. 254 Tablo 3.1-3.3’ten ulufeli asker/yeniçeri-topçu sayılarındaki artışı ve tımar/eyalet kuvvetlerinin devamlılığını yorumlatır. 4. ders tarihsel anlatısı için “kanıt havuzu” hazırlatır.	En az bir değişim ve bir süreklilik çıkarımı yazar; anlatıda kullanacağı iki kanıtı seçer.	MEB s. 254; tablo okuma

4. Ders - MEB Ders Kitabı s. 255-256

Ders Aşaması	Süre	Öğretmenin Yapacakları	Öğrencinin Yapacakları	Kaynak / Ölçme
Karşılaştırma listesi	7 dk	s. 255'te 1299-1453 ile 1453-1683 yönetim ve ordu yapılarının benzer/farklı yönlerini sınıfça kontrol eder. Değişim ve süreklilik kavramlarını karıştıran örnekleri düzeltir.	En az üç benzerlik ve üç farklılık yazar; her maddeyi yönetim/ordu başlığıyla etiketler.	MEB s. 255
Venn / tablo	8 dk	s. 256 Uygulayalım-Değerlendirelim görevi kapsamında Venn şeması veya tabloyu tamamlatır. 27-28. hafta yıllık plan öğrenme kanıtlarıyla uyumlu olarak kanıt sütunu ekler.	1299-1453'e özgü, ortak ve 1453-1683'e özgü özellikleri düzenler; en az iki maddeye kaynak/kanıt ekler.	MEB s. 256; analitik rubrik
Tarihsel anlatı planı	4 dk	250-300 kelimelik metin için kısa plan verilir: girişte ana değişim tezi; yönetim paragrafı; ordu paragrafı; süreklilik ve sonuç. Her paragrafta en az bir kanıt şartı koyar.	Tezini ve kullanacağı 3-4 kanıtı taslakta işaretler.	MEB s. 256; kanıt planı
Tarihsel anlatı yazımı	15 dk	Öğrencilerin kanıta dayalı, yalın ve anlaşılır 250-300 kelimelik metnini yazmasını sağlar. Öğretmen içerik üretmek yerine kanıt-kronoloji-tutarlılık geri bildirimi verir.	Yönetim ve ordu yapısındaki değişim-sürekliliği 250-300 kelimede, birden çok kaynağa dayanarak yazar.	TAR.10.3.2.c; performans
Sunum / akran kontrolü	4 dk	2-3 öğrenciden 45-60 saniyelik özet sunum alır; diğer öğrenciler kontrol listesiyle "değişim-süreklilik-kanıt" üçlüsünü işaretler.	Kısa sunum yapar veya akran metninde kanıt ile iddia uyumunu değerlendirir.	SDB2.1; akran değerlendirme
Kapanış	2 dk	"Bu dönemde her değişim bir zayıflama mıdır?" sorusunu yöneltir; tek nedenli gerileme anlatısından kaçınılmasını hatırlatır.	Bir değişimin uyum/kurumsallaşma boyutu da olabileceğini kanıtlı cümleyle ifade eder.	Çıkış sorusu

5. KİTAP SORULARI VE ETKİNLİKLER İÇİN ÖĞRETMEN CEVAP ÇERÇEVELERİ

Kitap Sorusu / Etkinlik	Cevap Türü	Öğretmen İçin Kısa Cevap Çerçevesi
s. 235 - Yönetim ve ordu görselleri	Beklenen cevap	Yönetimde padişah/merkezî otorite, Dîvân-ı Hümâyun ve hiyerarşik görev dağılımı; orduda düzenli birlikler, farklı askerî sınıflar ve disiplin vurgulanabilir. Görsel tek başına bütün sistemi kanıtlamaz; çıkarım görseldeki unsurlarla sınırlandırılmalıdır.
s. 235 - Devletlerin güçlenmesi/gerilemesi	Cevap çerçevesi	Askerî teknoloji, teşkilatlanma, mali kaynak, lojistik ve taktik değişime uyum; savaş kazanma/kaybetme, toprak ve siyasal nüfuz üzerinde etkilidir. “Gerileme” tek nedene indirgenmemelidir.
s. 237 - Anlat Bakalım	Etkinlik	16 kavram kavram haritasından seçilir. Örnekler: sultan, Dîvân-ı Hümâyun, payitaht, beylerbeyliği, nişancı, seyfiye, kalemiye, ilmiye, defterdar, kazasker, şeyhülislam, veziriazam, kaptan-ı derya, eyalet, sancak, kapıkulu.
s. 239 - Yönetici olsaydınız	Açık uçlu	Tek doğru cevap yoktur. Öneri 1299-1453 bağlamına uygun olmalı ve gerekçelendirilmelidir. Örneğin divanda uzmanlaşma, taşra denetimi veya şehzade eğitiminde idarî/diplomatik boyut geliştirilebilir; anakronik kurumlar dayatılmamalıdır.
s. 240 - Kanunların rolü	Beklenen cevap	Kanunlar örfî yönetim alanını düzenledi; görev, yetki, rütbe, maaş ve protokolü yazılılaştırdı; geleneksel uygulamaları standartlaştırdı; vergi/iktisat ve kamu düzeninde kurallar koydu; değişen ihtiyaçlara göre teşkilatın devamlılığını destekledi.
s. 241 - Kanunname değişikliklerinin ihtiyaçları	Beklenen cevap	Devletin büyümesi; nüfus/toprak artışı; vergi ve mali düzen; görevlilerin yetki-rütbe-maaşlarının belirlenmesi; merkezî otoritenin güçlendirilmesi; toplumsal ve ekonomik düzenin korunması.
s. 241 - Fatih sonrası merkezîleşme	Cevap çerçevesi	Kullara dayalı merkez bürokrasisi ve kapıkulu; kanunnamelerle görev/protokol standardı; taşradaki güçlü ailelerin sınırlandırılması; dirlik ve görevlerin merkezce dağıtılıp denetlenmesi; devlet tekelleri/vergi düzeni gibi uygulamalar merkezîleşmeyi desteklemiştir.
s. 242 - Biatın önemi	Beklenen cevap	Biat yeni padişahın meşruiyetini ve hanedan hâkimiyetinin sürekliliğini görünür kılmıştır. Kaynak Ç, XVI. yüzyıl ortalarından itibaren biatın daha hukuki bir anlam kazandığını ve güçlü devlet adamları önünde yapılmasının önemini vurgular.
s. 243 - Kul/devşirme kadrolar	Beklenen cevap	Padişaha doğrudan bağlı, güçlü yerel/hanedan bağları sınırlı askerî-idarî kadro kurma; görevlendirme, yer değiştirme ve azil yoluyla merkezî denetimi güçlendirme; liyakat ve saray eğitimiyle kadro yetiştirme.
s. 248 - XVI. yüzyıl sonu yönetim değişimi	Cevap çerçevesi	Sancağa çıkmanın sona ermesi, ekber-erşed, harem ve saray aktörlerinin ağırlığı, hizipler ve bürokratikleşme gibi değişimler; uzun seferler, veraset sorunlarını azaltma arayışı, mali-siyasi koşullar ve yönetim ihtiyaçlarıyla ilişkilendirilebilir.
s. 249 - Ekber-erşed güçlü/zayıf	Beklenen cevap	Güçlü: taht mücadelelerini azaltma, hanedan sürekliliği ve daha öngörülebilir veraset. Zayıf: şehzadelerin sancak tecrübesinden yoksun kalması, sarayda kapalı yaşam ve çevre aktörlerinin etkisinin artabilmesi. Değerlendirme dönemin koşullarıyla yapılmalıdır.
s. 249 - Yeni hükümdar modeli	Kaynak temelli	Kaynak G, uzak sınırlar ve yıllarca süren savaşlar nedeniyle hükümdarın sürekli ordunun başında bulunmasının idareyi zorlaştırdığını gösterir. “Sadece Osmanlı mı?” sorusunda geniş karşılaştırma için ek kaynak gerekir; ders kitabı kaynağı tek başına bütün devletler hakkında kesin hüküm vermez.
s. 251 - Zihin haritası	Performans ürünü	Örnek bağlar: merkez/Dîvân → beylerbeyi-sancak beyi ataması; tahrir/dirlik → tımar-sipahi-cebelü; eyalet-sancak → asker yetiştirme ve sefere katılım; kadı → taşrada yargı/denetim.
s. 252 - Yeniçeri sayısındaki artış	Beklenen cevap	Ateşli silah kullanan piyadenin önem kazanması; daimî ve merkezî profesyonel kuvvet ihtiyacı; değişen taktik ve kuşatma şartları; devletin silah, maaş ve lojistik kapasitesini artırması.
s. 254/1 - Üç çıkarım	Beklenen cevap	1) Osmanlı ateşli silah ve topçuluğa erken uyum sağlamış ve top çeşitliliğini artırmıştır. 2) Piyade/ulufeli merkez ordusunun önemi ve sayısı artmıştır. 3) Silah üretimi, lojistik ve donanım büyük ölçüde merkezî devlet kapasitesiyle desteklenmiştir.
s. 254/2 - Kanıt	Kanıt türü	Kanıtlar Kaynak Ğ-H-I ve ana metinden seçilmelidir: ateşli silahların 1380’lerde kullanımı; top çeşitliliği; yeniçerilerin tüfek eğitimi; 1600’lerde piyade artışı; dökümhane/tersanelerin kendi kendine yeterlilik sağlaması gibi.
s. 254 - Tablolar	Beklenen cevap	Ulufeli asker, yeniçeri ve topçu sayılarında belirgin artış merkezî/maaşlı ve ateşli silah kullanan birliklerin öneminin arttığını gösterir. Buna karşılık tımar ve eyalet askerî yapısı tamamen ortadan kalkmamış; değişim ile süreklilik birlikte yaşanmıştır.
s. 255-256 - Karşılaştırma/Venn	Cevap çerçevesi	Ortak: padişah otoritesi, merkez-taşra bağlantısı, ordu-yönetim bağı, tımar/kapıkulu unsurlarının varlığı, deniz gücünden yararlanma. 1453-1683’te belirginleşen değişimler: merkezî bürokrasi, saray/divan işleyişindeki dönüşüm, ekber-erşed/kafes, iltizamın yaygınlaşması, ulufeli piyade ve topçuluğun büyümesi, deniz gücünün ölçeğinin genişlemesi.
s. 256 - 250-300 kelimelik anlatı	Performans ürünü	Metin yalnız 1453-1683 bağlamındaki yönetim ve ordu değişim-sürekliliğini ele almalı; en az iki-üç farklı kaynak/kanıta dayanmalı; değişimi otomatik olarak “gerileme” kabul etmeden neden-sonuç ve süreklilik göstermelidir.

7. FARKLILAŞTIRMA

- 27. hafta zenginleştirme: Öğrenciler 1453-1683 arasında yönetim veya ordu kurumlarından birini (Dîvân-ı Hümâyun, şehzade eğitimi/veraset, kalemiye, yeniçeri, topçuluk vb.) seçerek dönem içindeki dönüşümünü farklı kaynaklarla destekleyen tablo veya kısa araştırma metni hazırlar.
- 27. hafta destekleme: Yönetim ve ordu kurumlarına ilişkin kısa bilgi kartları ve “değişim - süreklilik - kanıt” tablosu verilir; öğrenciler her başlık için bir değişim ve bir süreklilik örneğini öğretmen/akran desteğiyle tamamlar.
- 28. hafta zenginleştirme: Tarihçilerin şehzade yetiştirme ve veraset uygulamalarına ilişkin görüşleri araştırılır; ulaşılan bilgiler kullanılarak tarihsel bağlama uygun yapılandırılmış münazara yapılabilir.
- 28. hafta destekleme: Kısmen doldurulmuş 1299-1453 / ortak / 1453-1683 karşılaştırma tablosu verilir; öğrenci kısa kaynaklardan kanıt seçerek tabloyu tamamlar ve bir değişimi sözlü olarak açıklar.

9. ÖĞRETMEN YANSITMASI

☐ Öğrenciler değişim ve sürekliliği birbirinden doğru ayırabildi mi?
☐ Kavram haritasındaki merkez-taşra-ordu ilişkileri öğrenme boyunca kullanılabildi mi?
☐ Kaynak inceleme formunda öğrenciler kaynağın kanıtı ile kendi yorumunu ayırabildi mi?
☐ Fatih Kanunnamesi, divan, saray ve kul sistemi üzerinden merkezîleşme süreci tek nedenli anlatıya dönüşmeden açıklanabildi mi?
☐ Ekber-erşed/kafes değişimi yalnız “gerileme” etiketiyle mi değerlendirildi, yoksa dönemin koşulları ve farklı tarihçi yorumu dikkate alındı mı?
☐ s. 254 tablolarından sayısal eğilimleri doğru okuyabildiler mi?
☐ 250-300 kelimelik tarihsel anlatıda birden çok kaynağa dayalı kanıt, kronoloji ve değişim-süreklilik dengesi sağlandı mı?
☐ TAR.10.3.3’e geçmeden önce yönetim veya ordu yapısında hangi kavramların kısa tekrarı gerekli?